

Ecologische teelt van bomen mogelijk?

'Er moet iets veranderen, want chemie raakt uit de tijd'

Er is al veel te doen geweest over biologische bestrijding in de boomteelt, of het nu gaat om laanbomen, sierteelt of kerstbomen. Successen wisselen elkaar af met mislukkingen, onderzoeksprojecten komen en gaan. Eén ding is duidelijk: er moet iets veranderen, want chemie raakt uit de tijd.

Auteur: Henk Vlug

Na wat vallen en opstaan zijn er enkele resultaten bereikt met de inzet van insecten-parasitaire nematoden, die we algemeen duiden met: aaltjes. Tegen de taxuskever lukt dat al heel aardig, tegen de meikever is het vooral vallen en nog weinig opstaan. Onlangs zijn er met inzet van aaltjes successen geboekt bij de biologische bestrijding van de eikenprocessierups. De strijd aanbinden met aaltjes tegen schadelijke insecten in de bodem is sterk afhankelijk van de vochtvoorziening in de eerste zes weken na behandeling. In planten met een grote kluit kan men alleen aaltjes injecteren met een spuitlans. Dat is voor grote oppervlakken niet haalbaar. Insectenparasitaire schimmels zijn er wel maar die mogen nog niet en zijn bovendien niet altijd even

bodem kunnen ons helpen met het beheersbaar maken van insectenplagen.

Predators uit het insectenrijk, zoals lieveheersbeestjes, gaasvliegen, loopkevers en andere rovers doen het beter op bedekte grond. Ze vinden daar schuilgelegenheid maar ook alternatieve prooien. Als de bladluizen in de bomen opgevreten of weg zijn, zullen de predators in de kruidlaag blijven en kunnen die weer onmiddellijk in actie komen als er opnieuw bladluis of een andere plaag optreedt in de boom. De kruidlaag is ook nog gunstig voor een goede structuur van de bodem en veel mensen zien het als een groene en vriendelijke teelt. Wageningse onderzoekers hebben een plant gevonden die engerlingen van de meikever weert. Eenvoudigweg inzaaien van deze plant (boerenwormkruid) rond de bomen geeft bescherming tegen die engerlingen. Wil de afne-

mer wel dat boerenwormkruid in de kluit? Voor velen zal dit een probleem zijn maar voor mensen die goed beseffen waarvoor het bedoeld is zal het ook acceptabel zijn.

Het ecologisch telen van bomen is betrekkelijk nieuw en stelt niet alleen aan de teler, maar ook aan de afnemer bepaalde eisen

Knop moet om

De knop moet dus om, bij de teler maar vooral ook bij de afnemer van de bomen. Een groene gemeente zou juist moeten zoeken naar groenbeplanting die afkomstig is van een ecologisch beheerde kwekerij. De provincies zouden dit ook

goed toepasbaar. Luizen worden bestreden met de inzet van lieveheersbeestjes en/of gaasvlieglarven. Dat gaat meestal goed.

Geen chemie = onkruid

Het ecologisch telen van bomen is betrekkelijk nieuw en stelt niet alleen aan de teler, maar ook aan de afnemer bepaalde eisen. Wil men een schone teelt met zwarte grond (in en tussen de rijen zonder één onkruidje) dan moet men al snel grijpen naar chemie. Wil men zonder chemie dan hebben we te maken met onkruiden. Ook zijn er percelen met opzettelijk aangebrachte bloemstroken. De traditie wil dat bedekte grond niet mooi gevonden wordt of niet gewenst is terwijl de afnemers niet graag een geleverde kluit vol (on)kruid zien. Juist die bloemstroken en bedekte

moeten doen. Ook daar zouden bloemenmengsels en kruiden welkom behoren te zijn in de beplanting langs wegen, met name om de plagen beheersbaar te maken en ook om de weg er minder saai uit te laten zien.

De beheersing van de eikenprocessierups is zo'n voorbeeld. Er komen van deze rupsen tal van natuurlijke vijanden voor, maar ook sluipwespjes die de eieren parasiteren. Al die organismen hebben voedsel nodig waarbij bloembezoek onontbeerlijk is. En ook hier geldt weer de stelregel dat alternatieve prooien vaak in de kruidlaag aanwezig zijn zodat de nuttige vijanden kunnen overleven en op de plaats des onheil blijven. Een bijkomstig voordeel is natuurlijk een rijke groene omgeving met wilde bijen en hommels maar ook een grote variatie aan opvallende insecten zoals dagvlinders.

Insecten-parasitaire schimmels zijn er wel maar zijn nog niet toegestaan en zijn bovendien niet altijd even goed toepasbaar

Liever variatie langs de weg

De beplanting van wegen is vaak te eentonig. Plagen kunnen in zo'n rij 'monocultuur' sterk en snel uitbreiden. Onze wegen staan vol met eiken: boom aan boom. Dat is een uitstekende ecologische hoofdstructuur voor de verspreiding van de eikenprocessierups, maar ook voor de wintervlinder en de eikenbladroller. Het zou beter

zijn als eikenbeplantingen afgewisseld werden met andere boomsoorten. Er ontstaat dan veel meer variatie en dat zorgt weer voor een meer ecologisch stabiele situatie.

Wat is het verschil tussen de ecologische boomteelt en de reeds bestaande biologische boomteelt? Verschil is er niet direct maar de deelnemers van het praktijknetwerk voor duurzame aanpak van ziekten, plagen en onkruiden proberen een aantal aspecten van de biologische teelt in te passen in het gangbaar geleide bedrijf en dat noem ik hier ecologische teelt. Het is allemaal goed mogelijk. Men is al heel ver met het ontwerpen van een bodem die het goed doet in de ecologische boomteelt. De eerste proeven met kruidenrijke vegetaties tussen de bomenrijen worden reeds op een aantal percelen uitgevoerd en de eerste 'ecologische' boomtelers steken hun hoofd reeds boven het maaiveld uit. De drie mensen die in meer of mindere mate onderzoek hieraan doen (en dat in een beperkte tijd) en twee zeer enthousiaste begeleiders zijn positief gestemd maar ze realiseren zich ook dat met een dergelijke bemanning van dit project de resultaten slechts mondjesmaat zullen binnendruppelen.

Stuur of twitter dit artikel door!
Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-4352

Auteur Henk Vlug is directeur/eigenaar van Insect Consultancy, een onafhankelijk bureau met ruime ervaring op gebied van insecten in de boomteelt: www.insectconsultancy.nl